

Názov projektu:

Certifikovaný študijný program pre certifikovanú pracovnú činnosť PSYCHOTERAPIA v zmysle oznámenia MZD č. 237/2006 Z.z. a výnosu z 12. apríla 2006 č. 04765/2006-SL, ktorým sa ustanovujú vzorovéšpecializačnéštudijné programy a vzorové certifikačné študijné programy.

Modul:

Vzdelávanie a výcvik v proces-orientovanej psychoterapii

Realizátor projektu:

Slovenská psychoterapeutická spoločnosť, P.O. Box 21, 911 01 Trenčín - právnická osoba, nezisková organizácia

Vzdelávanie a výcvik vykonáva:

Inštitút proces-orientovanej psychológie Slovensko Cieľ projektu: v súlade so základným projektom

Odborný garant:

v súlade so základným projektom
zodpovedný za dodržanie štruktúry: Inštitút proces-orientovanej psychológie Slovensko
- člen direktória POPI Slovensko: Mgr.Boris Sopko

Opis modulu:

Odbor:

certifikovaná pracovná činnosť - psychoterapia V súlade so základným projektom vzdelávania a výcviku

Organizátor modulu:

Inštitút proces-orientovanej psychológie Slovensko

Miesto konania:

Vzdelávacie zariadenia – Pinelova nemocnica, Pezinok
DPS SPIRARE, Americké nám. 3, 811 08 Bratislava Škola v prírode Piesočná,
Moravský sv. Ján

Charakteristika:

modul – vzdelávanie a výcvik v proces-orientovanej psychoterapii
Základné charakteristiky modulu projektu sú v súlade so základným projektom.

Charakteristika vzdelávania a výcviku v module - metóda proces-orientovanej psychoterapie

Proces-orientovaná psychoterapia (používa sa aj označenie procesová práca) je originálny psychologický prístup, ktorého autorom a popredným predstaviteľom je dr. Arnold Mindell a má svoj pôvod v teleologickom prístupe k nevedomiu, ako ho rozpracoval slávny švajčiarsky psychoterapeut Carl Gustav Jung. Zaraďuje sa do dynamickej sekcie psychoterapie. POP má vďaka svojej teórii a spôsobu práce veľmi rozsiahle spektrum

aplikácie, ktoré umožňuje pracovať s ľuďmi s akútnymi aj chronickými symptómami/ochoreniami, komatóznymi stavmi a terminálnymi štádiami ochorení, s psychiatrickými pacientmi, závislými jedincami, s párami a rodinami, ako aj s veľkými skupinami, inštitúciami a komunitami.

POP využíva tak verbálne intervencie, pracuje so symbolmi a imagináciami, ako aj s pohybom a prežívaním (práca s telom). POP možno okrem terapie jednotlivcov využiť aj v párovej a skupinovej psychoterapii a taktiež aj pri facilitovaní diskusných fór. Metódy POP sú opakovane úspešne používané pri alternatívnych riešeniach konfliktov v etnicky, nábožensky alebo kultúrálne zmiešaných, napätých oblastiach, či povojnových zónach.

POP je indikovaný u pacientov s vážnymi psychosomatickými ochoreniami, pri krízových intervenciách, vzťahových problémoch, ako aj pri dlhodobej terapii za cieľom rozvoja osobnosti, či zmien v štruktúre osobnosti. Obzvlášť citlivo a účinne možno POP využiť u ľudí s patologicky zvýraznenými alebo oslabenými obrannými mechanizmami.

Základ vzdelávania v POP tvoria skupinové semináre, individuálna skúsenostná terapia a supervízia. Na seminároch sa študenti/študentky učia pracovať na sebe, na vlastných reakciách, učia sa spracovávať vlastné konflikty a to formou práce na sebe samom nazývanej „vnútorná práca“. Veľkú časť seminárov tvorí práca v dvojiciach a trojiciach, kde si účastníci/účastníčky skúšajú a nacvičujú terapeutické postupy a intervencie podľa jednotlivých problematík (práca s telesným symptómom, strachom, hnevom, snom, a pod.) O svojich skúsenostiach následne hovoria s lektormi vo veľkej skupine (30 – 40 ľudí), poprípade lektorov kontaktujú priebežne podľa potreby počas cvičení. Súčasťou vzdelávania je aj individuálna terapeutická práca lektora/lektorky so študentom/študentkou uprostred veľkej skupiny. Časť skupinových seminárov prebieha v malých skupinách (6 – 10 ľudí) a časť tvoria facilitované skupinové procesy dotýkajúce sa dôležitých sociálno-politických tém (vzťahy väčšiny s menšinami, otázky privilegií, rankov, xenofóbie, rasizmu, homofóbie a pod.).

Súčasť vzdelávania tvorí teoretické pozadie POP a jej prepojenie s ďalšími vednými odbormi ako sú psychiatria, sociálny psychológia, klinická psychológia, sociológia a pod. Mimo seminárov sa od študentov vyžaduje samostatné štúdium odbornej literatúry, rozvíjanie sebareflexie formou denníkov a praktických zručností praktizovaných v podporných cvičných skupinách tzv. „peer skupiny“. Podstatnú časť výcviku tvorí individuálna skúsenostná terapia, ktorá je priestorom na spracovanie vlastných konfliktov a takisto rozvoja osobnostných predpokladov potrebných k vykonávaniu psychoterapie.

Práca s POP vyžaduje dôkladné poznanie, reflexiu seba a vlastného fungovania, dostatok flexibility a schopnosti metakomunikácie, otvorenosti k procesu klienta/klientky s uvedomením si vlastných predpokladov, systému presvedčení a hraníc. Preto by kandidáti a kandidátky POP mali pracovať na vlastnom osobnostnom rozvoji, s nevyhnutnosťou individuálneho a/alebo skupinového zážitku na sebe.

Počas štúdia dostávajú študenti priebežne spätnú väzbu zo strany lektorov/lektoriek, obzvlášť počas supervízií, kde študenti spoznávajú a formujú vlastný terapeutický štýl, postavený na základných princípoch POP.

Vzdelávanie sa ukončuje skúškou, ktorá sa skladá z teoretickej aj praktickej časti. Na teoretickú skúšku skladá pred skúšobnou komisiou pohovorom zo základných teoretických okruhov (procesová práca v jednotlivých modalitách, štruktúra procesu, prenos, protiprenos..). Po teoretickej časti kandidát/ka absolvuje krátku ukážku procesovej práce s klientom pred skúšobnou komisiou (rozpoznanie štruktúry procesu a aplikácia vhodných terapeutických postupov). Ďalšou časťou praktickej skúšky bude potrebné vypracovať kazuistiku. Počas pohovoru kandidát teoreticky odôvodní a obháji priebeh terapie v kazuistike.

Lektori/Lektorky, ktorí/é vedú semináre, sú psychoterapeuticky vzdelaní lekári, psychológovia a psychologičky s bohatou praxou v procesovej psychoterapii a s dlhoročnými medzinárodnými skúsenosťami vo vzdelávaní v POP (Švajčiarsko, USA,

Nemecko, Rakúsko, Austrália, Poľsko, Rusko, a i.).

Výber uchádzačov:

do vzdelávania výcviku sa zaraďujú uchádzači v súlade so základným projektom

Rozsah teoretických vedomostí:

modul rozvíja rozsah uvedený v základnom projekte.

Špecifickými témami vzdelávania vo vzťahu k metóde proces-orientovanej psychoterapie sú:

Psychologické východiská POP ako súčasti dynamickej psychoterapie (prenos, protiprenos, vysnívanie, vzťah nočný sen – telesný symptóm) – 30hod

Práca s informáciami odkazujúcimi na rôzne modality (vizuálne, auditívne, proprioceptívne, kinestetické, vzťahové, svetové), spoznanie ich významu a miesta v štruktúre procesu (primárny proces, sekundárny proces) – 30 hod

Koncept hraníc a metakomunikátora, spôsoby procesovania/sledovania terapeutického procesu, amplifikácie a spracovávania terapeutického materiálu, terapeutický štýl a antištýl v súvislosti s klientovým primárnym a sekundárnym procesom. – 30 hod

Teória poľa, rolí, koncept ranku, hĺbokej demokracie a starešinovstva v skupinovej dynamike – 30 hod

Prístup proces-orientovanej psychoterapie k terapii psychiatrických pacientov podľa jednotlivých porúch a prístup k pacientom s ťažkými psychosomatickými ochoreniami (koncept zmenených a extrémnych stavov vedomia) – 30 hod

Obsah a rozsah praktických zručností a skúseností: Zhodné so základným projektom vzdelávania a výcviku

Organizačná forma:

Organizátor modulu: Inštitút proces-orientovanej psychológie Slovensko

Miesto konania:

Vzdelávacie zariadenia – Pinelova nemocnica, Pezinok

DPS SPIRARE, Americké nám. 3, 811 08 Bratislava Škola v prírode Piesočná, Moravský sv. Ján

Lektori:

pre teoretickú časť:

prof.PhDr. Anton Heretik, CSc.

Mgr.Sylvia Ondrisová, PhD.

pre praktickú časť:

Mgr.Eva Vohlídková

Mgr.Boris Sopko

Zodpovední:

Za teoretickú časť:

prof.PhDr. A.Heretik, PhD,

Mgr. Sylvia Ondrisová, PhD.

Za praktickú časť:

Mgr.Eva Vohlídková

Mgr.Boris Sopko

Zoznam lektorov a cvičných terapeutov POP

Dr.med. Ivan Verny,

psychiater/psychoterapeut v súkromnej praxi, Hauserstrasse 5, 8032 Zürich, Švajčiarsko, Tel.: +41 (0) 44 252 50 56, medzinárodný certifikát v POP

Reini Hauser, PhD.,

psychológ/psychoterapeut v súkromnej praxi, Seestr. 561 Zürich, Švajčiarsko, +41 (0) 43 399 91 49 člen Asociácie švajčiarskych psychoterapeutov SPV/ASP, medzinárodný certifikát v POP

Alexandra Vassiliou, PhD.,

psychologička/psychoterapeutka v súkromnej praxi, 175 10

Paleo Faliro,

Athens – Greece, tel and fax ++ 30 210 98 48 912, medzinárodný certifikát v POP

Lena Aslanidou, L.S.W., M.P.W.,

soc. pracovníčka/psychoterapeutka v súkromnej praxi, Amfitritis 9, 175 61 Paleo Faliro, Athens – Greece, tel and fax ++30 210 9848 912, medzinárodný certifikát v POP

Barbara Zuest,

Wallisellenstr. 296, 8050 Zürich, Švajčiarsko, Tel. +41 (0) 44-322 20 60, medzinárodný certifikát v POP

prof.PhDr.Anton Heretik, CSc.,

klinický psychológ/psychoterapeut, Katedra psychológie FiFUK Bratislava, lektor a čestný člen POPI Slovensko

Mgr.Ing.Jana Kašáková,

psychologička, OPPP Hlohovec, lektorka a členka direktória POPI Slovensko

Mgr. Sylvia Ondrisová, PhD.,

psychologička/psychoterapeutka v súkromnej praxi, Kafendova 30, Bratislava, Slovensko, lektorka a členka direktória Inštitútu procesorientovanej psychológie Slovensko

Mgr.Boris Sopko,

klinický psychológ/psychoterapeut, PNPP Pezinok, lektor a člen direktória Inštitútu procesorientovanej psychológie Slovensko

Mgr.Brigita Trimajová,

psychologička/psychoterapeutka, lektorka a členka direktória POPI Slovensko

Mgr.Eva Vohlídková,

klinická psychologička/psychoterapeutka, FN Psychiatr. klinika, Mickiewiczova 13, Bratislava, lektorka a členka POPI Slovensko

Zoznam cvičných terapeutov a cvičných terapeutiek Inštitútu proces-orientovanej psychológie Slovensko

PhDr. Mária Andrášiová,

NOU Bratislava, tel.:02/65961672, mobil: 0903/246147

PhDr. Andrea Beňušková,

Psychiatrická klinika FN Bratislava. mobil: 0903 767 040, ab21@centrum.sk

Prof. PhDr. Anton Heretik, Csc.,

Katedra psychológie FiF UK, Gondova 2, Bratislava, anton.heretik@fphil.uniba.sk

Mgr.Ing. Jana Kašáková,

OPPP Hlohovec, sarah.kasak@gmail.com

PhDr. Zdena Kubišová,

Odborná ambul. klin. psychológie, Veľký Krtíš, oakp@stonline.sk

Mgr. Sylvia Ondrisová, PhD.,

Kafendova 30, 831 06 Bratislava, tel.:0907 785447, ondrisova@oad.sk

PhDr. Magda Panáková,

Centrum poradensko-psychologických služieb, Galanta, tel.:031/7805054, pmagda@centrum.sk

Mgr. Boris Sopko,

PNPP Pezinok, sopko@pnpp.sk

PhDr. Iveta Šefarová,

NZZ-Prac. klin. psychol., Trnava, tel.:033/5443241, sefarova@stonline.sk

PaeDr. Zlata Šramová,

DSA Archa, Rozvodná 25, 831 01 Bratislava tel.:02/54773642, sramova.s@zoznam.sk

Mgr. Slávka Takáčová,

PO NsP sv. CaM Petržalka, Antolská 11, Bratislava, tel.:02/68672305, slavka01@yahoo.com

Mgr. Andrea Vanyová,

NZZ psychologická ambulancia, ZS Saratovská 24, Bratislava, tel.:0904/826719, el. adresa: avonava@in.slovanet.sk

Mgr. Eva Vohlídková,

FN Psychiatr. klinika, Mickiewiczova 13, Bratislava, tel.:02/57290217(-388)

Mgr. Miroslav Záhumenský,

NZZ Psychologická ambulancia, Palackého 21, Trenčín, 032/7432149, mirozay@stonline.sk

Časový harmonogram:

Dĺžka vzdelávania a výcviku v POP: 5 rokov

1. a 2. semester:

praktické zručnosti: 3 víkendové semináre, 2 päťdňové semináre (spolu 120 hod.)
teoretická príprava: 40 hod

3. a 4. semester:

praktické zručnosti: 2 víkendové semináre, 2 päťdňové semináre, (spolu 100 hod.)
1 víkendový supervízny seminár (20 hod.) teoretická príprava: 40 hod

5. a 6. semester:

praktické zručnosti: 2 víkendové semináre, 2 päťdňové semináre (spolu 100 hod.)
1 víkendový supervízny seminár (20 hod.) teoretická príprava: 40 hod

7. a 8. semester:

praktické zručnosti: 1 víkendové semináre, 2 päťdňové semináre (spolu 80 hod.)
2 víkendové supervízne semináre (40 hod.) teoretická príprava: 40 hod.

9. a 10. semester:

praktické zručnosti: 2 víkendové semináre, 1 päťdňový seminár na špeciálne témy (80 hod.)
3 víkendové supervízne semináre (60 hod) teoretická príprava: 40 hod. záverečné skúšky

Štruktúra vzdelávania a hodinové zastúpenie jednotlivých častí:

Vzdelávanie v proces-orientovanej psychoterapii je štruktúrované tak, aby jeho absolvent vedel na základe rozpoznania psychickej poruchy resp. problematiky pacienta indikovať adekvátne kroky proces-orientovanej psychoterapie, ktoré vychádzajú z teoretického rámca proces-orientovanej psychológie.

Z uvedeného vyplýva aj štruktúra vzdelávania obsahujúca:

metodológiu a zážitkovú skúsenosť
teoretické vzdelávanie

- supervíziu
- sebakúsenostnú terapiu
- klinickú prax.

Metodológia a zážitok na sebe: 340 hod

- Úvodné semináre: 60 hod.
- Semináre zamerané na prácu s jednotlivcom: 100 hod.
- Semináre zamerané na párovú a skupinovú terapiu: 100 hod.
- Špeciálne semináre: 80 hod.

Špeciálne semináre:

- Témy si dohodnú podľa konkrétnych požiadaviek účastníci výcvikového modulu po dohode s lektormi výcviku.

Teoretické vzdelávanie: 200 hod.

Supervízia: 200 hod, 140 hodín absolvovaných na skupinovej supervízii na seminároch, 60 hodín absolvovaných individuálne u supervízoroch

Individuálna sebakúsenostná terapia: 150 hod.

Praktikum psychoterapeutickej práce: 600 hod

Spolu: 1 490 hod.

Spôsob realizácie vzdelávania

Vzdelávanie v POP sa realizuje:

- a) v rámci vzdelávacích a výcvikových skupín vedených lektormi/lektorkami POPI Slovensko v počte 30 - 40 účastníkov. Účastníci/Účastníčky pracujú individuálne, v dvojiciach, trojiciach, malých skupinách (5 – 10 ľudí) a vo veľkej skupine (30 – 40 ľudí). Účastníci si osvojujú teoretické východiská, z nich vyplývajúce konkrétne metódy práce, ktoré si nacvičujú formou cvičných terapeutických postupov. Program zabezpečuje absolvovanie seminárov v priebehu 5 rokov
- b) v rámci špeciálnych seminárov uskutočnených v poslednom roku štúdia podľa aktuálnej potreby výcvikového modulu, ktoré vedú lektori/lektorky POPI Slovensko (technika vzdelávania je obdobná ako pri základných seminároch)
- c) v rámci skupinových supervíznych seminárov vypisovaných POPI Slovensko
- d) v rámci individuálnej supervízie u lektorov/lektoriek POPI Slovensko
- e) v rámci individuálnej cvičnej terapie u cvičných terapeutov/terapeutiek akreditovaných v POPI Slovensko, v ktorej účastník spracúva vlastné konflikty, prostredníctvom čoho si osvojuje aj špecifiká proces-orientovanej psychoterapie.

Základné a špeciálne semináre: (340 hod)

vedené lektormi/lektorkami POPI Slovensko v rámci:

výcvikovej skupiny -základné semináre

výcvikovej skupiny - špeciálne semináre

Supervízia: (200 hod) vedená lektormi/lektorkami POPI Slovensko v rámci:

- individuálnej supervízie
- skupinových supervíznych seminárov Teoretické vzdelávanie: (200 hod)
- v teoretických seminároch vedených lektormi/lektorkami POPI Slovensko

Individuálna sebakúsenostná terapia: (150 hod):

- 100 hod individuálnej cvičnej terapie u cvičného terapeuta/cvičnej terapeutky POPI Slovensko a 50 hod skupinovej skúsenosti v rámci výcviku

Praktikum psychoterapeutickej práce: (600 hod), priebežne

K obsahu vzdelávania:

Základné semináre

Základné semináre sú zamerané na rozvoj schopností v práci s jednotlivcom, párom a skupinou.

Úvodné semináre:

Semináre sú úvodom do prístupu proces-orientovanej psychoterapie. Základ týchto seminárov tvoria teoretické východiská proces-orientovanej psychológie, jej miesto vzhľadom k iným psychoterapeutickým prístupom. Účastníci sa takisto oboznamujú s prvými, najzákladnejšími princípmi a technikami tohto terapeutického prístupu, štruktúrou práce (primárny, sekundárny proces, hranica, dvojité signál a pod.)

Semináre zamerané na prácu s jednotlivcom:

Cieľom týchto seminárov je praktické zvládnutie základných techník proces-orientovanej psychoterapie pri práci s jednotlivcom. Účastníci postupne rozvíjajú svoje vnímanie a schopnosť zachytávať a porozumieť informáciám zo strany klientov v jednotlivých modalitách (vizuálna, auditívna, propioceptívna, kinestetická, vzťahová). Učia sa práci so snami, telesnými symptómami. Účastníci takisto rozvíjajú schopnosť celkového náhľadu nad terapeutickou situáciou a porozumenie základnej štruktúry prebiehajúceho terapeutického procesu a to vrátane prenosových a protiprenosových fenoménov a fenoménu vysnívania.

Semináre zamerané na prácu so vzťahom:

Cieľom seminárov je prehĺbiť porozumenie a schopnosť pracovať s fenoménmi prenosu, protiprenosu, vysnívania, porozumieť konceptu hraníc vo vzťahovej dynamike, oboznámiť sa s viacerými úrovňami a technikami vzťahovej práce.

Semináre zamerané na prácu so skupinou:

Obsahom seminára sú teoretické koncepty, z ktorých vychádza proces-orientovaná psychológia pri práci so skupinou, s menšinami, ide hlavne o teóriu poľa a teóriu rolí. Účastníci sa postupne učia porozumieť skupinovému dňaniu, skupinovej dynamike a trénujú možné intervencie, pod supervíziou sa učia facilitovať skupinové procesy, diskusné fóra a tiež sa špecializujú na prácu a ovplyvnenie predsudkov voči menšinám /etnokultúrnym, sexuálnym a pod./ Podstatnú časť práce tvorí videoanalýza facilitovaných skupinových procesov.

Špeciálne semináre:

Poskytujú možnosť prehĺbiť znalosti a praktickú prácu v špecifických oblastiach podľa aktuálnej potreby výcvikovej skupiny. Ide o oblasti ako sú: psychiatria, práca s deťmi, riešenie konfliktov, práca s telom a psychosomatickými ťažkosťami, práca s depresívnymi stavmi a pod. Ďalšie semináre na špeciálne témy sú organizované POPI Slovensko vo forme otvorených seminárov, na ktoré sa môžu prihlásiť záujemcovia aj mimo výcvikovej skupiny.

Supervízia:

Cieľom supervíznych seminárov je formovať individuálny terapeutický štýl študentov postavený na ich osobnostných predispozíciách v kombinácii s princípmi a spôsobmi práce proces-orientovanej psychoterapie. Základom supervízie je rozvíjanie etických pravidiel a formovanie základných postojov a hodnôt terapeutov/terapeutiek potrebných v ich terapeutickej práci.

Priebežné hodnotenie:

V súlade so základným projektom vzdelávania a výcviku

Záverečná skúška:

Záverečná skúška bude pozostávať z teoretickej a praktickej časti a obhajoby vypracovanej kazuistiky – záverečnej práce. Mala by potvrdiť spôsobilosť účastníkov výcviku k praktickému využívaniu proces-orientovanej terapie. Skúšobná komisia bude pozostávať zo zástupcov lektorského tímu a externých certifikovaných učiteľov proces-orientovanej psychoterapie.

Skúšobná komisia:

Za SPS – v súlade so základným projektom vzdelávania a výcviku Za POPI Slovensko
– prof.PhDr.A.Heretik, CSc, Mgr.E.Vohlídková

Rozsah a zameranie odbornej zdravotníckej praxe:

Min. 200 hod. v súlade so základným projektom vzdelávania a výcviku

Súčasný stav špecialistov:

14 terapeutov/terapeutiek s ukončeným vzdelávaním v POP (zapísaní/é v Zozname psychoterapeutov SR)

23 terapeutov/terapeutiek v pokročilom/nadstavbovom štádiu vzdelávania pracujúcich s POP pod supervíziou (zapísaní/é v Zozname psychoterapeutov SR)

Financovanie štúdia:

V súlade so základným projektom vzdelávania a výcviku

Protokoly o hodnotení vedomostí a zručností:

V súlade so základným projektom vzdelávania a výcviku

Literatúra

V súlade so základným projektom vzdelávania a výcviku

Základná literatúra pojednávajúca o POP:

Audergon, A.: The War Hotel: Psychological Dynamics in Violent Conflict. London: Whurr Publishers 2005

Audergon, A and Arye, L, 'Transforming Conflict into Community: Post-war reconciliation in Croatia', chapter in Totton, N. (Editor), Psychotherapy and Politics, London: Open University Press/McGraw Hill, 2006

Audergon, A.: The Gates of Society: Research in the field of psychiatry, atestačná práca

Audergon, A.: 'Collective Trauma: The Nightmare of History', in Psychotherapy and Politics International, Volume 2, Number 1, 2004, Whurr Publishers Ltd London

Diamond, J.: Patterns of Communication: Towards a natural science of behaviour., atestačná práca

Diamond, J; Jones,L.S.: A Path Made by Walking: Process Work in Practice. Portland, OR: Lao Tse Press 2005

Goodbread, J.: Radikální spojení- Jak nás sny spojují v lásce, konfliktech a dalších vztazích. Votobia, Olomouc 2006

Goodbread, J.: The Dreambody Toolkit. New York and London, Routledge and Kegan, 1987

Mindell, Arnold: Dreambody: The Body's Role in Revealing The Self . Sigo Press, Portland OR, 1982; Portland, Or: Lao Tse Press, 1998; 2000

Mindell, Arnold: The Dreambody in Relationships. NY and London: Viking-Penguin-Arkana,

Mindell, Arnold: City Shadows. Psychological Interventions in Psychiatry. NY and London: Viking-Penguin-Arkana, 1988

Mindell, Arnold: Working on Yourself Alone. Inner Dreambody Work. New York: Penguin, 1990; Lao Tse Press, 2000

Mindell, Arnold: The Leader As Martial Artist: An Introduction to Deep Democracy. San Francisco: HarperCollins, 1992, Lao Tse Press, 2000

Mindell, Arnold: Sitting in the Fire: Large Group Transformation Using Conflict and Diversity. Portland, OR: Lao Tse Press, 1995

Mindell, Arnold: The Deep Democracy of Open Forums: How to Transform Organizations into Communities. Charlottesville, VA: Hampton roads, 2002

Mindell, Arnold: Telo a Sny. Stimul, Bratislava 1992

Mindell, Arnold: Snové tělo. Nakl. Tomáše Janečka, Brno 1993

Mindell, Arnold: Kóma: klíč k probuzení. Nakl. Tomáše Janečka, Brno 1994

Mindell, Amy: Kóma: liečivá cesta. 7 plus s.r.o., Bratislava 2004

Mindell, Amy: The Dreaming Source of Creativity. Portland, OR: Lao Tse Press, 2005

Mindell, Amy: Metaskills. The Spiritual Art of Therapy. Tempe, Arizona: New Falcon Press, 1995; Lao Tse Press 2001

Reiss, G.: Vital Loving: A Guide Book for Couples and Families. Eugene, Oregon: Changing Worlds Publ., 2004

Reiss, G.: Beyond War and Peace in the Arab Israeli Conflict. Eugene, Oregon: Changing Worlds Publ., 2004

Totton, N.: New Dimensions in Body Psychotherapy, Open University Press UK, 2005

Časopisecké štúdie POP v českých a slovenských odborných časopisoch:

Heretik, A.: Worldwork seminár proces-orientovanej psychológie. In: Konfrontace. - Roč. 4, č. 1 (1993), s. 12-18.

Heretik, A.; Andrášiová, M.: Práca so snami v proces-orientovanej terapii. In: Česká aslovenská psychiatrie. - Roč. 92, č. 5 (1996), s. 293-297.

Heretik, A., Šimkovič, M.: Teoretické východiská 'proces-orientovanej psychoterapie' (POP). In: Česko-slovenská psychiatrie. - Roč. 89, č. 5 (1993), s. 300-305.

Heretik, A.; Sopko, B.: Metakomunikátor v proces-orientovanej psychoterapii. In: Konfrontace. - Roč. 10, č. 4 (1999), s. 38-43.

Hauser, R.: Altered States of Consciousness as a Complement in the Treatment of Addiction - a process-oriented approach. In: Alkoholizmus a drogové závislosti. Roč.35, č.3 (2000)

Gurský, T.: Proces-orientovaná psychológia- nový smer psychologickéj práce. In: Psychológia a patopsychológia dieťaťa. Roč. 30, č.1 (1995), s.135-137

Panáková, M.: Kazuistika. In: Empatia Bulletin. Roč.XI, č.39(2004), s.6-7, www.psychologia.sk/empatia/em04-1/emp1.pdf

Panáková, M.: Práca s telesnými symptómami POP. In: Empatia Bulletin. Roč.X, č.37(2003), s.6-9, www.psychologia.sk/empatia/em03-3/emp3.doc

Prednášky na konferenciách a odborných fórach:

Bílek, P., Mrkvicová, L., Vejrostová, K.: Úvodní referát k bloku POP na psychoterapeutické konferenci v Luhačovice 1999

Heretik, A.H, Sopko, B.: Metakomunikátor v proces-orientovanej psychoterapii, Česko-Slovenská psychoterapeutická konference, Luhačovice 1999

Heretik, A., ml, Sopko B., Šramová Z.: Proces-orientovaná psychoterapia a psychózy/Hľadanie terapeutických alternatív/, Resocializace a reintegrace psychosociálne postihnutých osob, Opava, ČR, 20.-22.5.1999.

Ondrisová, S., Menkynová, S.: Vnútorý kriticizmus z pohľadu proces-orientovanej psychoterapie, Česko-Slovenská psychoterapeutická konference, Luhačovice 1999

Šramová, Z.: Menšiny v menšine (Kto je na okraji psychiatrickej starostlivosti?), príspevok bol pripravený na Medzinárodnú konferenciu o reintergrácii psychosociálne postihnutých, jeseň 1998